

in *Bronze*, zoals de ondertitel luidt. Een gesprek over ouder worden en vergeten, over het vele dat gebeurt is en het vele dat nog moet komen, over het Oosten en het Westen, over Aids en doodgaan, over aftakeling en theatermaken. Een gesprek dat de kronkelende en grillige verbeelding van Halasz en Tillett volgt.

In het levensverhaal van Goldie Roth wordt er over de dood van Goldie gesproken. Die tekst eindigt met de zin: "Naast dit verhaal is er niemand die zich kan herinneren wat zij op deze aarde deed. Ze liet geen sporen na, zoals water op het zand." De produktie is eveneens een verhaal over een oude vrouw, schijnbaar zonder geschiedenis. Heeft het voor jullie belang om verhalen te vertellen over mensen die, op het eerste gezicht, geen sporen nalaten? Is theater zo iets als een spoor dat ergens anders verloren zou gaan of vergeten zou worden?

Peter Halasz: "Ik denk dat het enige spoor dat iemand kan nalaten een geschreven of gecreëerd iets is. In feite laat niemand sporen na. Wij kennen de persoon niet die verdwijnt. We ontwikkelen steeds grotere herinneringen aan iemand, Napoleon of mijn grootmoeder of overgrootmoeder. Er is zo iets als een collectieve amnesie wanneer het op het herinneren van mensen aankomt. Zo gaat dat. Ik ken alleen dit verhaal."

Goldie's verhaal is een verhaal over vergeten, maar ook over overleven.

Seth Tillett: "Ja, Goldie Roth overleeft al haar familieleden, maar ze kan niet vergeten. Haar huis was vol en nu is het volstrekt leeg."

PH: "Er is een kort verhaal van Edgar Allan Poe waarin de personages een geheim graf openen en een vloek vinden: hij die het graf opent, zal al diegenen waar hij van houdt overleven. In zeker zin is dat een vloek. Maar rustig oud worden is een gift van de natuur. Daartussen heerst de tegenstelling, de paradox."

Je hebt in een interview gezegd dat deze produktie over je toekomst gaat en niet over je verleden.

PH: "De tekst en het tekstweefsel lijken heel persoonlijk te zijn. Echte namen, echte data, valse namen, valse data? Maar tegelijk verhult de voorstelling een beetje het feit dat dit niet het werk of denken van één man is over één zaak. Het feit bijvoorbeeld dat Seth heel wat jonger is en dus op een

compleet andere manier naar het komende en voorbije kijkt, omdat hij nog meer voor zich heeft dan er achter hem ligt. Dat zijn de feiten."

ST: "Iedereen heeft een verhaal dat tot op zekere hoogte kan verteld worden of niet. Er zijn feiten en er is fictie. Wat mij betreft is de stem van het meisje de feitelijke geschiedenis. Zij staat buiten het verhaal, zij leest de tekst uit een manuscript. Wat die tekst vertelt heeft niets te maken met haar leven."

PH: "Voor mij, als antwoord op je vraag, gaat het over halfweg zijn en over het moment dat de afdaling begint, naar het mysterie waar ik niets over weet of kan weten. Dus, er zijn of er niet zijn."

ST: "Peter probeert zijn demonen te verjagen."

PH: "Het is ook heel erg fysiek, om existentieel vooruit en achterom te kijken. Wat betekent het van iemand te houden en hem of haar te verliezen? Hier ben ik, een kampioen in het overleven."

ST: "Op een bepaald moment in het stuk onderbreek ik Cora's vertelling, om een andere wandeling over het pad van de geschiedenis van de dood te beginnen, een wandeling die Hebbel ooit gebruikte in een verhaal om een tijdsperiode te beschrijven. Hij toonde ons dat de geschiedenis alleen door een opeenvolging van overlijdens kan verteld worden. Een verhaal wordt mogelijk op het moment van het sterven. De dood is als een metronoom. Gedurende het schrijven van Goldie's levensverhaal beseften we dat Hebbel het ons mogelijk maakte alle mensen waarvan zij hield en die zij verloor te depersonaliseren en er abstracter mee om te gaan."

Is theater voor je dochtertje Cora een soort van opvoeding?

PH: "De produktie geeft haar geen bijkomende druk. Voor haar is het niet belangrijk hoe goed zij er op de scène uitziet, maar dit soort leren verrast haar en is heel belangrijk voor haar. Eigenlijk is alles een soort van voorstelling die zijn eigen leven leeft. Er is Agnes, de vrouw in het rood met de dromerige herinneringen en fragmenten, achter op de scène. Zij leeft haar eigen leven van elkaar overlappende stukken, net zoals een droom. Ik las ergens dat de voorstelling is als een stenen muur: elke steen is een afzonderlijke eenheid, maar samen maken zij de muur. Ik las het in een artikel over dit stuk en het klinkt goed. Prak-

tisch gezien is dat de manier waarop wij een stuk creëren. We dramatiseren niet, noch bouwen de elementen zo mooi in elkaar dat ze een eendimensionaal verhaal vertellen, nee. Het is niet lineair maar toevallig."

Het verhaal wordt verteld door verschillende personages, vanuit verschillende perspectieven op hetzelfde verleden, maar op het einde komen ze niet samen.

ST: "Nee, en ze proberen dat ook niet. Ze hebben ook een bepaalde vrijheid om zich van elkaar te verwijderen. Wij hebben de perspectieven in een zeker instinctief vertrouwen bij elkaar gebracht en pas nu, na tien of twaalf voorstellingen beginnen we te ontdekken waar en waarom precies de relaties naar elkaar groeien. In het begin gaven we Agnes een complexe tekst, makkelijk om te vergeten. Haar vergeten van haar eigen tekst op de scène, wat vaak gebeurt, hielp haar en mij, bij het tafeltje, in het tonen van de functie die geheugen heeft."

Op één of andere manier komen de lijnen toch bij elkaar.

ST: "Er is één ding dat absoluut niet te vermijden is: het feit dat de dingen onder de noemer van een stuk gevangen worden heeft als gevolg dat ze bij elkaar komen. Vlak voor de première zei het meisje: wat er ook gebeurt, het klopt. Zij is prachtig."

Dat jullie al jaren samenwerken maakt dat jullie weten hoe ieder zal reageren?

PH: "We voeden elkaar door gesprekken en door het begrijpen van de onderlinge tegenstellingen."

ST: "We zijn akkoord om niet akkoord te zijn. Peter bracht het gehele concept aan en ik accepteerde dat als een geheel."

PH: "Maar dat kan hij niet verdragen, dus bedriegt hij me en verandert allerlei. Zo leer ik iets over het stuk."

Hoe is het werkproces verlopen?

PH: "Ik had het idee en Seth zei me het neer te schrijven. Ik schreef het, gaf het aan Seth en vroeg hem of hij het wilde regisseren. Hij ging akkoord op voorwaarde dat hij elke virtuele repliek mocht wijzigen. Ik onderwierp me aan zijn aanwijzingen. Dat was het begin en we werkten er gedurende een jaar aan."

ST: "Peter kwam met de hele baby, zoals de baby in de korf. Hij zei: "Dit stuk gaat over mijn grootmoeder en ik